

Synte

*”Taggtrådspoliti-
kens motståndare
finns i hela sam-
hället och i nästan
alla riksdagspar-
tier, inte minst de
två i regeringen.”*

Malin Bergendal

Glöd – Ledare

Erik Brynjolfsson – ekonomen som vill se ett nytt system • Zoom 12–18

Teknologin är problemet

GLÖD Debatt: Asylrätten står på spel • Isobel Hadley-Kamptz: Tiggeriförbud är typiskt sossar

RADAR Krav på bättre kollektivtrafik för kvinnor • Gabriel Wikström vill stoppa privatisering av sjukhus

ENERGI Mat med Jenny: Fyra svar på livets små frågor • I blickfånget: Pelle Ossler • Sudoku

Ingen människa är
illegal och deras
arbete för pappers-
lösa.

Turkiet slår ner på
kurdiska medier.

Taggtrådspolitik är inte ansvar

Den svenska tillfälliga asyllagen är avsedd att stänga så många flyktingar som möjligt ute och avskräcka så många som möjligt från att komma hit. Officiellt kom den till för att råda bot på en "systemkollaps" och ge myndigheterna "andrum" att "hinna bygga upp mottagarsystemen". Samtidigt skulle den gälla i väntan på en gemensam asylpolitik för hela EU.

Den tillfälliga lagen möter mycket motstånd, men nu skulle vi behöva kanalisera det åt ett annat håll. I juli kom nämligen ett smakprov på den där gemensamma asylpolitiken: EU-kommissionens förslag till nya asyllagar. De nya asyllagarna är som den tillfälliga lagen, bara permanenta och för hela unionen. På EU-kommissionens hemsida kallas de ett steg på vägen mot en humanare, rättvisare och mer effektiv europeisk flyktingpolitik. Samtidigt är en av avsikterna att "harmonisera" - läs "likrikta" - de olika ländernas asylprocesser, "thereby removing incentives for asylum shopping and secondary movements between Member States". I svensk klartext: får du inte asyl i ett EU-land ska inget annat EU-land heller släppa in dig.

EUs gemensamma asylpolitik har en lång process framför sig. Lagförslagen ska gå några varv mellan EU-parlamentet och ministerrådet och modifieras på vägen. I den proces-

Foto: Santi Palacios/AP/TT

Vi behöver hjälpas åt att ta emot flyktingar – inte att stänga dem ute.

sen kan de bli både bättre och ännu värre. Så småningom kommer ett slutgiltigt förslag att läggas fram till ministerrådet, och eftersom fördragsändringar kommer att krävas är det konsensusbeslut som gäller.

I Sverige finns en stark opinion för öppna gränser och en generös asylpolitik, åtminstone jämfört med den taggtrådspolitik vi har i dag. Samtidigt har vi en regering som i högsta grad har varit med och drivit fram de förslag

som EU-kommissionen vill göra till lag. Men taggtrådspolitikens motståndare finns i hela samhället och i nästan alla riksdagspartier, inte minst de två i regeringen. Därför borde det vara möjligt att få till och med Stefan Löfvens regering att säga nej till ett oacceptabelt förslag.

Malin Bergendal
malin.bergendal@tidningensyre.se

Omslagsfoto: Mattias Lundblad

Ardalan Shekarabi

Carl-Axel Roslund (m) får priset som Malmös mest “verklighetsfrånvända” eftersom han förra året motionerade i Riksdagen om att tiggeri ska förbjudas. (...)

Roslund har sagt: “att behöva se dem på affärsgator och offentliga platser försämrar både min och andras livskvalité. Antingen reagerar man och tycker synd eller så blir man förbannad” (...)

I Malmö var det ingen tvekan om att Roslund skulle få priset, den människosynen och attityden är ett solklart fall för den mest “verklighetsfrånvända”

Ardalan Shekarabi, S-ministern som nu föreslagit tiggeriförbud, förklarade som dåvarande SSU-ordförande varför Carl-Axel Roslund 2003 fick SSUs kalkonpris ”Malmös mest verklighetsfrånvända”

Foto: Pontus Stenberg/TT

En trafikolycka höjer BNP eftersom det kostar pengar att ta hand om följderna, som här efter en krock utanför Nyköping i juli.

BNP – inte välstånd eller välfärd

DEBATT Vad menar vi med ordet tillväxt? Handlar det om ökad välfärd, ökat välstånd, ökad sysselsättning, ökad BNP eller allt sammantaget? Och vad mäter egentligen BNP?

Främst tänker vi på tillväxt som ett ökat ekonomiskt välstånd, mer eller mindre rättvist fördelat bland befolkningen. I dag tror vi oss mäta ekonomiskt välstånd med hjälp av BNP. Tyvärr garanterar inte ökad BNP en odelad ökning av välståndet hos medborgarna. Hanteringen av negativa händelser som olyckor, miljökatastrofer, skadegörelse med mera räknas även in i BNP. Det är därför främst ett mått på aktivitetsnivån i samhället, inkluderande både gott och ont.

BNP har ändå tidigare varit starkt positivt korrelerat med sysselsättningsnivån, det vill säga något gott. Detta samband har dock försvagats i takt med både strukturella förändringar och produktivitetsutveckling. BNP har också varit starkt korrelerat med den nationella klimat- och miljöbelastning-

en, det vill säga något ont. Frågan är hur vi ska se på att även detta samband har försvagats i takt med att allt mer av vår svenska konsumtion härrör från import.

Om vi istället tänker på välfärd så passar BNP-måttet ännu sämre, och här borde dessutom vårt fokus ligga, istället för på ett ständigt ökat ekonomisk välstånd.

Att tala om tillväxt när det gäller välfärd blir också problematiskt eftersom det är ett komplext begrepp som innefattar psykiska, psykologiska, sociala, politiska, ekonomiska och ekologiska dimensioner. Här är utveckling ett mer passande ord, särskilt som en rättvis fördelning av välfärden är än mer angelägen än ett utjämnat välstånd. Det kan, som vissa forskare föreslår, behöva göras en åtskillnad mellan materiell och mental välfärd, detta för att kunna visa på ett mer objektivt välfärds mått.

Vad finns det då för alternativ till BNP-måttet, eftersom detta inte har en entydig koppling

till välstånd och en ännu vagare koppling till välfärd? FN/UNDPs Human Development Index, HDI, anses ge en mer komplett bild av välståndet än enbart BNP eftersom det är en sammanvägning av förväntad livslängd, utbildningsnivå och BNP. Det handlar tyvärr mest om att "sätta läppstift på grisen". Istället borde man arbeta fram ett välfärdsindex som världens länder kan enas om och som kopplas till FNs 17 hållbara utvecklingsmål (Sustainable Development Goals, SDG).

Sedan tidigare har MP tagit fram ett förslag: Nya mått på välfärd. Detsamma har Framtidskommissionen gjort genom Nya mått på välfärd och livskvalitet i samhället. Sverige borde driva på i denna fråga inom FN, inte minst när vi nu om några månader kommer att sitta som ordförande i Säkerhetsrådet. Säkerhetstänkandet kräver ett brett perspektiv.

Jan Bergsten
systemvetare

Asylrätten på spel – vårt ansvar

DEBATT Att söka asyl är en mänsklig rättighet. Det är vårt ansvar att följa internationella konventioner som Sverige bland andra europeiska länder ratificerat. Eftersom människan är sårbar i dessa katastroftider krävs system för att skydda den. En säker väg hit är rätt väg att gå, inte att bygga murar.

Den fria rörligheten ska gälla alla oavsett härkomst. Vilken punkt på jordklotet en människa rör sig från och till ska inte betyda en godtycklig avvisning i ett asylärende. Trots att många lär sig att leva här och integreras väl premieras det inte. Vi borde se alla människor som en tillgång och inte som en ekonomisk börda.

Alla kommuner bör ta emot människor på flykt, det ska ej gå att avstå från vårt gemensamma ansvar som fredlig nation. En jämnare fördelning av asylsökande ger oss chansen att ro hem den krisartade situation som varit ohållbar för exempelvis ankomst-kommunerna Malmö och Trelleborg. Det är en möjlighet vi inte kan missa – att ge skydd

för människor, ge möjligheter och inte skydda ineffektiv systematisk avvisning.

Vi behöver ta lärdom av varandra i EU. Genom att se till framgångsrika länder och kommuner kan vi förbättra varje moment i asylprocessen. Öronmärkta resurser bör gå till flyktingarnas utsatta och akuta situation i närhet till lägren, men också till integrationsprojekt som får flyktingarna inom EU att återvinna sitt egenvärde genom jobb och utbildning.

Goda exempel drivs bort trots att vi alla vinner på en bättre integration. Genom insatser på kort och lång sikt kan kommuner och frivilligorganisationer ta ett större ansvar.

Vi är många som vill se fler blocköverskridande åtgärder från kommun till EU-nivå: Mindre byråkrati, förstärkt validering och snabbhet för att hjälpa asylsökande in på arbetsmarknaden. Att investera i en människa är att investera i framtiden.

Anna Krantz
miljöpartist i Helsingborg

Foto: Yara Nardi/AP/TT

Flyktingar som har överlevt en båtolycka på Medelhavet, där minst sju personer drunknade, transporteras av UNHCR till Trapani på Sicilien. Men var kommer de att få stanna?

Delta i debatten!

Skriv vad du tycker och skicka till glod@tidningensyre.se. Vi tar emot texter på max 3500 tecken (inklusive mellanslag) men håller du dig under 2500 tecken har du större chans att få in texten. Vi förbehåller oss

också rätten att korta texter som är längre. Skicka gärna med en porträttbild (ansiktsbild framifrån) och en presentation av dig själv. Normalt publicerar vi inte texter under pseudonym.

Panelen:

Den 2 september kommer första numret av Syre Göteborg. Vad tycker du är det viktigaste i en bra lokaltidning?

Rejn Karlgren, 40 år,
kommunalråd för MP,
Sandviken

Foto: P. Nardi

Det viktigaste med en bra lokaltidning är att de har en redaktion på plats, med resurser och kompetens för att återge de omkringliggande händelserna och de lokala perspektiven.

Judit Lázár, 62 år, initiativtagare till sinnenasrum.se,
Härnösand

Foto: P. Nardi

En bra lokaltidning bäddar in näromgivningens stora och små händelser i ett rikssammanhang. Det är också viktigt att lyfta fram sådana positiva saker som alla kan relatera till. Som gerillaodling, annorlunda mötesplatser, gratis kultur och aktiviteter. Sådana finns överallt, men utan en lokaltidning är de ofta svåra att få reda på.

Om du också vill vara med i vår panel, skicka ett mejl till glod@tidningensyre.se. Bifoga lite information om vem du är och vilka ämnen du är intresserad av.

**Prenumerera
på Syre Göteborg
på
syregoteborg.se**

Sol-skatt stoppar investeringar

1 juli infördes en starkt kritiserad skatt på solceller och följderna börjar nu bli tydliga. "Skatten på miljösamt el motverkar direkt regeringens ambitioner om ett fossilfritt Sverige", menar Åsa Domeij, hållbarhetschef på Axfood.

Regeringen skyllde på EU-regler när skatten infördes men några sådana krav finns inte enligt EU-kommissionen.

- Det finns inga krav när det gäller energibeskattnings. Tvärtom finns det möjlighet för medlemsländerna att göra undantag för förnybar energi som solenergi, säger Katarina Areskoug Mascarenhas, chef på EU-kommissionens representation i Sverige till SVT Nyheter.

Regeringen försvarar skatten men finansdepartementet utreder just nu om det behövs nya skatteregler eller stödsystem för att gynna solceller.

Åsa Domeij lyfter på sin blogg ett aktuellt exempel där skatten direkt stoppat en planerad investering och säger att det finns många företag som likt Axfood vill investera i sol på sina tak.

Hon undrar varför regeringen hastat fram en ny skatt som inte bara motverkar de egna miljöambitionerna utan också "går emot sunt förnuft".

- Det vore mycket smartare om politiken använde sig av företagens investeringslust för att lyckas med energiomställningen istället för att hämma den, påpekar hon.

Benita Eklund

Ringhals vill lagra mer avfall

Ringhals kärnkraftverk vill lagra mer radioaktivt avfall på sitt område. Enligt uppgifter till SVT Nyheter Halland rör det sig om radioaktiva arbetskläder och verktyg som ska förvaras i nergrävda stålcontainrar.

Ringhals ägs av statliga Vattenfall som för närvarande har tillstånd att deponera 10 000 kubikmeter på kärnkraftverkets område i Varbergs kommun. Men tanken är nu att utöka kapaciteten till 15 000 kubikmeter och får planerna grönt ljus kan radioaktivt avfall deponeras i ännu större skala från och med 2030.

Klas Lundström

Miljöpartiets språkrör Isabella Lövin sommartalar. Förhoppningen om en "Lövin-effekt" har gått om intet, många medlemmar lämnar och partiet fortsätter att ligga lågt i opinionsundersökningarna.

Foto: Ulf Palm/TT

MP tappar medlemmar

Miljöpartiet tappar medlemmar. Efter en turbulent vår har fler än vanligt lämnat partiet. Bland de som begärt utträde nämns Vattenfallaffären och omvägningen i migrationspolitiken som viktiga orsaker.

Bland miljöpartister har den senaste veckan spridits uppgifter om att partiet förlorat 6 000 medlemmar under sommaren. Uppgiften tillbakavisas bestämt av partiledningen som menar att det är färre än så.

Partisekreteraren Amanda Lind vill inte säga hur många som lämnat partiet, med hänvisning till att medlemssiffrorna redovisas vid varje årsskifte. Samtidigt bekräftar hon att fler än vanligt valt att inte förnya sitt medlemskap.

- Vi tar det på allvar. Medlemmarna är basen för vårt politiska arbete. Vi kommer att dra igång ett särskilt arbete i höst för att stärka medlemskapet, säger Amanda Lind.

Under våren stormade det rejält runt partiet, inte minst i samband med att såväl bostadsminister Mehmet Kaplan som språkröret Åsa Romson tvingades avgå. Men de som aktivt begärt utträde uttrycker framför allt besvikelse över sakfrågor, enligt Amanda Lind.

- Vi ser att det är två skäl som dominerar: migrationspolitiken och försäljningen av Vattenfalls brunkol.

Under sommaren har Miljöpartiet också tappat i opinionsmätningarna. I Aftonbladet/Inizios augustimätning hamnade partiet klart under riksdagsspärren med 3,2 procent.

- Vi måste återvinna förtroendet för partiet. Man ska fortsätta känna att MP är partiet som driver på för ett hållbart samhälle.

Vid senaste årsskiftet hade Miljöpartiet 17 000 medlemmar, vilket var 3 000 färre än året dessförinnan.

Olof Olsson Klugman

Klimatklivet utökas

Regeringen utökar och förlänger i höstens budget sin satsning på "Klimatklivet". Forskare ifrågasätter nu hur effektiv satsningen är.

Syftet är att "öka takten i klimatarbetet både nationellt och internationellt".

- Regeringen genomför nu de största klimat- och miljöinsatserna i modern tid i Sverige, säger klimatminister Isabella Lövin i ett pressmeddelande.

Stödet till klimatinvesteringar infördes 2015 och utökas nu med 100 miljoner kronor de närmaste åren samt förlängs till år 2020. Det betyder att totalt ytterligare 1,6 miljarder kronor tillförs.

Hittills har 330 av totalt cirka 1 000 inkomna ansökningar fått stöd. De flesta handlar om att bygga laddpunkter för elfordon, konvertera till förnybart eller utöka produktion av biogas.

Ansvarslöst att lova "mer pengar till klimatklivet utan att utvärdera befintlig satsning" kommenter-

ade Johan Hultberg, Moderaternas miljö- och klimatpolitisk talesperson nyheten på twitter.

Men kritiken har framför allt handlat om att klimatklivet är otillräckligt.

- Satsningen låter stor men frågan är hur effektiv den är, säger Åsa Kasimir Klemedtsson, forskare vid institutionen för geovetenskaper vid Göteborgs universitet till Svenska dagbladet.

Enligt regeringen har Klimatklivet minskat utsläppen med 243 000 ton per år. Det är en liten siffra i sammanhanget menar hon och jämför bland annat med Vattenfalls kolkraftverk som släpper ut mer per år än Sveriges utsläpp totalt. Regeringen kan inte vänta med att kommuner och regioner ska ansöka om projekt för att minska växthusgasutsläppen, menar hon.

- Man måste ta mer impopulära beslut som att verkligen ställa om och till exempel minska vägtrafiken, säger Åsa Kasimir till Svenska dagbladet.

Benita Eklund

Tortyr och mord i syrisk fängelser

Fångar i syrisk fängelser utsätts för övergrepp såsom tortyr, misshandel, brist på sjukvård, våldtäkt och mord, enligt en ny rapport från Amnesty International.

Sedan 2011 har 17 723 människor avlidit i förvar i Syrien, enligt människorättsorganisationen Amnesty. I genomsnitt handlar det om fler än 300 personer i månaden.

Rapporten *It breaks the human: torture, disease and death in Syrias prison*, bygger på vittnesmål från 65 personer som överlevt en vistelse i Saydnaya, ett militärt fängelse i utkanten av Damaskus som drivs av den syriska underrättelsetjänsten.

De före detta fångarnas berättelser vittnar om brott mot mänskliga rättigheter som begåtts av regeringsstyrkor och visar hur situationen ser ut för tusentals fångar genom vittnesmål av 65 personer vilka överlevt tortyr i fängelset Saydnaya.

Majoriteten av de överlevande berättar för Amnesty att misshandeln började omedelbart efter gripandet och att de själva sett när fångar dödats i

förvaren. De har även beskrivit hur de hållits i celler tillsammans med döda kroppar.

- När de tog mig in till fängelset kunde jag känna lukten av tortyr. Det är en speciell lukt av fukt, blod och svett; det är tortyrlukten, berättar Salam, en advokat från Aleppo som tillbringat mer än två år i Saydnaya.

Kombinationen av dåliga förhållanden, brist på mat och sjukvård samt otillräcklig sanitet uppgår till grym, omänsklig och förnedrande behandling och är förbjudna enligt folkrätten menar Amnesty.

- I årtionden har syriska regeringsstyrkor använt tortyr mot oliktankande. Idag genomförs tortyren som en del av ett systematiskt och omfattande angrepp mot personer i civilbefolkningen som misstänks motsätta sig regeringen. Det är brott mot mänskliga rättigheter. De ansvariga för dessa avskyvärda brott måste ställas inför rätta, säger Philip Luther, chef för Amnestys Mellanösternavdelning i ett pressmeddelande.

Benita Eklund

Frivilligkår kandidat till Nobels fredspris

Syriens vita hjälmar kan vara den mest populära kandidaten för Nobels fredspris hittills, enligt organisationen The Syria Campaign. De frivilliga räddningsarbetarna sätter sina liv på spel för att undsätta människor efter ändlösa bombräder i Syrien.

Frivilligkåren, som på arabiska kallas al-Khawdah al-Bayda, består av vanliga syrier som arbetar timmar i sträck för att rädda civila ur raserade byggnader.

Nomineringen av de vita hjälmar stöds av 133 organisationer och privatpersoner i Syrien och runt om i världen.

The Syria Campaign har inrättat en webbplats för att bygga upp ett bredare stöd för nomineringen bland allmänheten. Lyndal Rowlands/IPS

Häckningsrekord för havsörnen

Nya häckningsrekord rapporteras ifrån olika delar av Sverige och drygt 700 revirhårdande par finns numera i Sverige, enligt siffror från Havsörnsprojektet.

- När det var som sämst så hade vi runt tjugo reproducerande par i hela landet, säger Berth-Ove Lindström, havsörnsinventerare, till Ekot.

Det finns flera anledningar till havsörnens goda år, däribland förbudet mot olika miljögifter som nu gett konkreta resultat i naturen. Miljögiften DDT ansågs tidigare vara ett av de enskilt största hoten mot norra Europas största rovfågel.

- Förbudet mot DDT kom 1972. Sedan tog det nästan 30 år innan vi började se de positiva effekterna av förbudet, säger Lindström.

Men klimatförändringar gör att faran för rovfågeln långsiktiga välmående ändå kvarstår. Juli månad var den varmaste månaden i mäthistorien, enligt en rapport från det amerikanska rymdorganet Nasa, och med tanke på att havsörnens främsta näringskälla är fisk kan problemen med de allt surare förhållandena i svenska havs- och sjöområden på sikt minska havsörnens tillgång på föda.

Klas Lundström

Foto: Christine Olsson/TT

Mysteriet med de stulna flaggorna är löst. Nazistorganisationen Nordiska motståndsrörelsen tar på sig ansvaret.

Nazister bakom stölder av regnbågsflaggor

Under prideveckan i Stockholm flaggade Södertälje kommun med regnbågsflaggor i stan för att visa stöd till den då pågående Pridefestivalen. Flaggorna stals dock på nätterna. Kommunen hissade då upp nya, men även dessa stals.

Nu står det klart att nazister låg bakom stölderna, uppger SVT. Nazistorganisation Nordiska motståndsrörelsen tar på sig ansvaret för stölderna.

Den 18 augusti publicerade gruppen en video

på Youtube. I videon kan man se hur några, som kallar sig för "Kampgrupp 103", stjal flaggor och senare bränner dessa. Totalt ska ett tjugotal flaggor ha stulits, enligt vad som står på gruppens hemsida. Gruppen vill på det sättet protestera mot det de kallar "pedofilflaggan".

Nynazistiska grupper har vid flera tillfällen attackerat hbtq-rörelsen och videon får stöd av flera nazistsympatisörer, uppger tidningen QX.

Björn Danielsson

Krav på säkra kollektivresor för världens kvinnor

Allt fler människor flyttar till städerna. Inför FN:s tredje världskonferens på tema boende och hållbar utveckling höjs krav på att göra resandet i städerna säkrare för kvinnor.

För första gången i världshistorien bor det fler människor i städerna än på landsbygden.

Mål 11 av FNs nya globala hållbara utvecklingsmål slår fast att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

UN Habitat III, FNs tredje världskonferens på tema boende och hållbar utveckling, äger rum i Ecuadors huvudstad Quito i oktober. Syftet med konferensen är att etablera en ny urban agenda och att förnya det globala politiska åtagandet för en hållbar urbanisering.

I utvecklingsländerna växer städerna med fem miljoner invånare varje månad.

Att otrygghet i offentliga miljöer utgör hinder för kvinnors frihet och utveckling är tydligt enligt projektet Wikigender som initierats av OECD Development Centre för att förbättra kunskapen om jämställdhetsfrågor i ett globalt perspektiv.

Att kvinnor känner otrygghet hindrar dem att röra sig fritt på offentliga platser, söka utbildningar, dra fördel av ekonomiska möjligheter och söka sjukvård, enligt Wikigender.

Rädslan för våld och ofredande är mycket utbredd bland unga flickor i städer som Kam-

Bussar för kvinnor som ska göra resandet säkrare i Guatemala City.

Foto: Danilo Valladares/IPS

pala, New Delhi och Lima, enligt en rapport från barnrättsorganisationen Plan från 2013.

I New Delhi uppgav endast 3,3 procent av de svarande att de kände sig trygga i kollektivtrafiken. I Lima svarade endast 2,2 procent att de kände sig trygga på offentliga platser. I Kampala uppgav över 80 procent av de unga kvinnorna att de inte känner sig trygga när de rör sig i städerna.

De intervjuade såg inga möjligheter att

kunna påverka stadsplaneringen i sina respektive städer.

Nyligen uppgav undersökningsföretaget Yougov att Colombias huvudstad Bogota är den stad i världen som det är farligast för en kvinna att använda kollektivtrafiken. Sex av tio kvinnor rapporterar att de utsatts för fysiska trakasserier under resor i staden.

Rose Delaney/IPS

Regeringen vill förbjuda privatisering av fler universitetssjukhus

Sjukvårdsminister Gabriel Wikström (S) skickade i veckan ut ett förslag på remiss om att förbjuda privatisering av Sveriges sju universitetssjukhus. Dessa bör i stället bli kvar i gemensam ägo, anser ministern. Förslaget dimper ner samtidigt som Stockholms Läns Landsting öppnat för privatisering av minst ett akutsjukhus i huvudstaden.

I en intervju med P1 Morgon säger Gabriel Wikström att ett kvarhållande av universitetssjukhusen i allmän ägo säkrar forskningens långsiktighet och goda förbindelser med näringslivet.

- Universitetssjukhusen är en väsentlig del av den svenska infrastrukturen, säger sjukvårdsministern till P1 Morgon.

På DN Debatt i tisdags gick han även tillsammans med Vänsterpartiets vårdpolitiska talesperson Karin Rågsjö till hårt angrepp mot den borgerliga oppositionens "ideologiska övertro på privatiseringar". För det borgerliga landstingsstyret i Stockholm handlar det dock om att "främja vårdens utveckling".

- St Görans sjukhus har oerhört nöjda medarbetare, och verksamheten drivs till en lägre kostnad än länets övriga sjukhus. Jag har svårt att se några nackdelar, sa sjukvårdslandstingsråd Anna Starbrink (L) till DN tidigare i våras.

Stockholms landstingsstyre har för avsikt att gå vidare med privatiseringsärendet under hösten, men i och med regeringens nya rikt-

linjer har den nationella sjukvårdspolitiken kastats in i ett helt nytt läge. Regeringen vill även täppa till den "gråzon" som uppstått i och med att antalet privata sjukvårdsförsäkringar ökat markant de senaste åren och öppnat för alternativa kösystem på privata sjukvårdsinrättningar.

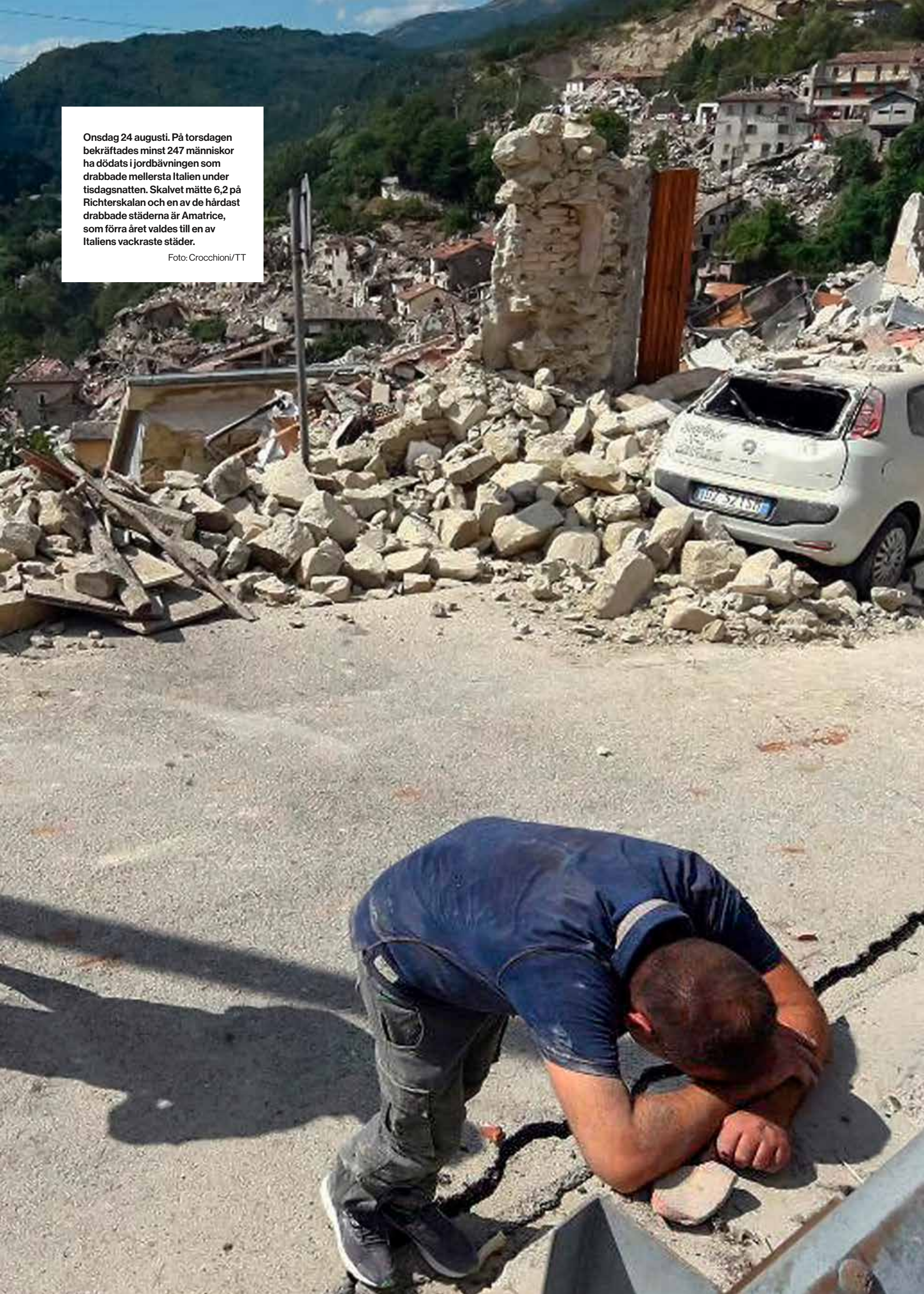
Sjukvårdsministern avser därför skärpa lagen som menar att behov och inte storleken på plånboken ska styra svensk sjukvård.

- Jag är väldigt orolig för den privatiseringslinje som bedrivs inom Stockholms Läns Landsting, där man ser att i princip varje problem ska lösas med ideologiskt motiverade privatiseringar, säger Gabriel Wikström till P1 Morgon.

Klas Lundström

Onsdag 24 augusti. På torsdagen bekräftades minst 247 människor ha dödats i jordbävningen som drabbade mellersta Italien under tisdagsnatten. Skallet mätte 6,2 på Richterskalan och en av de hårdast drabbade städerna är Amatrice, som förra året valdes till en av Italiens vackraste städer.

Foto: Crocchioni/TT

Ekvationen för utveckling har rubbats

Erik Brynjolfsson, professor på välrenommerade Massachusetts Institute of Technology (MIT), ser den tekniska utvecklingen som en viktig orsak till dagens växande klyftor. I "den andra maskinåldern" hoppas han på innovation som ser människans kapacitet och erbjuder nya ekonomiska modeller.

Text: Hanna Sistek. Foto: Mattias Lundblad.

Det är en blåhimmels-onsdag i slutet av maj och Erik Brynjolfsson är nöjd. Utanför fönstret breder Charles river och södra Boston ut sig och trots att en vecka återstår har han redan fått in över 200 bidrag till sin nylanserade tävling om inkluderande innovation. För tre år sedan var han med och startade Initiativet kring den digitala ekonomin på MIT och supporten har varit överväldigande.

- Vi har nästan tredubblat våra forskningsmedel och fått stöd från Eric Schmidt (chef för Googles investeringsbolag Alphabet,

reds anm.), stiftelser som Ford och Rockefeller och företag som Accenture, säger Brynjolfsson.

Professorn med det isländska namnet som kom till USA som treåring minns ännu gåtan som ledde till en ny vändning i karriären.

- Å ena sidan såg jag fantastiska teknologiska framsteg - likt Baxter (här pekar Erik på sin röda kollaborativa robot vid fönstret) och å andra sidan berättade folk att lönerna inte hängde med. För mig var detta ett stort mysterium, minns han.

Det var först när han tittade närmare på lönestatistiken som

I slutet på augusti ska Erik Brynjolfsson träffa den finska statsministern och han besöker också Sverige i samband med detta. Han rekommenderar politiker att satsa mer på utbildning, infrastruktur, entreprenörskap, immigrationsreformer och grundforskning.

Trumpsupportrar utanför ett möte. I USA och över hela världen har arga människor börjat söka sig till politiker på högerkanten – eller ibland på vänsterkanten – för att de känner att systemet inte fungerar för dem. Och det har de rätt i, menar Erik Brynjolfsson.

Foto: David J. Phillip/AP/TT

”Bara för att det historiskt har varit så att alla blivit rikare när världen blivit rikare, så är det inte en lag. Och nu har det ändrats.”

han insåg att hans vänner hade rätt. Trots att ekonomin gick bra (i termer av BNP och produktivitet) så hade lönerna stagnerat. Medianinkomsten i USA är lägre i dag än 1998, även inräknat ändringar i hushållens storlek. Jobbtillväxten i den privata sektorn har också saktat av, en trend som startade redan i början av 2000-talet, långt före recessionen.

”Den stora frikopplingen”

Detta är en ny utveckling. De tre årtiondena efter andra världskriget växte ekonomin och antalet jobb/lönerna parallellt med varandra. Men sedan 1980-talet har den ekvationen rubbats. Detta trots att företagen i dag gör större vinster än någonsin sedan andra världskriget. Erik och MIT-kollegan Andrew McAfee kallar det för ”den stora frikopplingen”.

- Jag funderade länge på hur det här kan vara möjligt, att vi har så fantastiska teknologiska framsteg men att de inte kommer människor till gagn. Och till slut insåg jag att det inte finns någon ekonomisk lag kring det här. Bara för att det historiskt har varit så att alla blivit rikare när världen blivit rikare, så är det inte en lag. Och nu har det ändrats. För mig var den insikten en riktig aha-upplevelse, säger Brynjolfsson.

Han och McAfee beskriver fenomenet i böckerna *Race against the Machine* (2012) och *Second Machine Age* (2014).

Trots att globaliseringen och politiska beslut också har haft inverkan på de ökande klyftorna (1980-talet var Ronald Reagans decennium och början på avregleringarna) så ser de en stor bov bakom dagens ökande klyftor: den tekniska utvecklingen.

Vinnarna tar allt

Det är dock inte hela sanningen. Vi har förlorat jobb på grund av teknologi sedan industrialiseringen, utan att det för den skull har påverkat löneläget. Nej, detta handlar inte om vanlig teknik, utan digital teknik, menar Brynjolfsson och McAfee. Mellan 1980 och 2005 var datoriseringen den främsta kraften som stöpte om jobbet och lönerna. Och när kostnaden för att reproducera en vara är nära noll så skapar detta en marknad där vinnarna - de med störst plattform - tar allt.

Maskinerna har ätit sig in i våra traditionella medelklassjobb, som sekreterare och bokföringskonsulter, och urholkat medelklassen. Och det gäller inte bara USA, utan även Sverige och andra europeiska länder. Även i utvecklingsvärlden har lönernas an-

del av BNP sjunkit, inklusive i Indien, Kina och Mexiko. När maskiner blir allt billigare börjar företag investera mer i kapitalvaror och mindre i mänsklig arbetskraft.

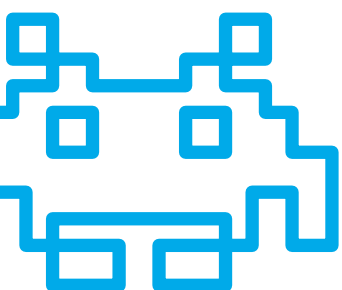
Ersätta eller komplettera

Efter att ha diagnostiserat vår tids stora paradox gick Brynjolfsson och hans kollegor till motattack. Dels skapade de rekommendationer för politiker, som de uppmuntrar att satsa på utbildning, infrastruktur, entreprenörskap, immigrationsreformer och grundforskning. Och dels vill de med sin nya tävling framhålla goda exempel på företag som skapar välbästand för bredare massor.

- Teknologi kan användas för att ersätta mänskligt arbete - vilket kan skapa stort välbästand men vilket även tenderar att koncentrera inkomsten till dem i toppen. Men teknologi kan också användas för att komplettera människor, vilket ger större möjligheter till delat välbästand och låter fler människor delta, säger Brynjolfsson, och fortsätter:

- Historiskt sett har chefer och entreprenörer fokuserat på att byta ut människor snarare än att utöka deras kapacitet och vi vill uppmuntra dem som håller på med det senare.

Inspirationen till tävlingen (som

Om Erik Brynjolfsson

Ålder: 54

Aktuell med: har startat MIT IDE Inclusive Innovation Competition (IIC) (som till slut fick totalt 500 bidrag)

Gör: chef för MIT Initiative on the Digital Economy, professor på MIT Sloan School, och ordförande för MIT Sloan Management Review

Bor: Cambridge

Fritid: touch-football (amerikansk football utan tacklingar), seglar, läser böcker

Läser just nu: Chris Andersons *How to give a TED talk*

Säger om sig själv: eftertänksam optimist

Erik Brynjolfsson vill uppmuntra chefer och entreprenörer till att använda teknologin för att utöka människors kapacitet snarare än att byta ut människor mot teknologi.

alltså är öppen för företag från hela världen) kommer från den amerikanska militärens diton som startade 2004 och 2012.

- Jag såg vilken makt DARPAs utmaning - som ledde till självkörande bilar och robotar - hade att inspirera människor, förklarar Brynjolfsson.

Inspirera och utmana

Det var efter att USAs kongress beslutat att en tredjedel av militärens fordon skulle vara självkörande 2015 som militärens forskningsenhet DARPA insåg att de skulle behöva draghjälp från landets civila forskarkår.

Visserligen hade team från bland annat Carnegie Mellon-universitetet redan hållit på med autonoma bilar ett tag, men prispengarna på en miljon dollar och själva utmaningen - att snabbast ta sig 24 mil förarlöst i Mojave-öknen - sporrade till förnyade ansträngningar.

- Folk inspirerades att göra saker som aldrig gjorts tidigare. De flesta av dessa utmaningar fokuserade på teknologi. Vi ville skapa en som fokuserar på att ändra affärsmodeller och ekonomin, säger Brynjolfsson.

Hans och McAfees böcker har blivit bästsäljare och öppnat nya dörrar till beslutsfattare i allt ifrån Vita huset till Davos. Och många refererar i dag till

Foto: Matt Dunham/AP/TT

Forskarna vill utmana till att tänka nytt kring affärsmodeller och ekonomi – på samma sätt som innovation ofta är teknikfokuserad.

”... teknologi kan också användas för att komplettera människor, vilket ger större möjligheter till delat välstånd ...”

**A REVOLUTION
IS UNDERWAY**

MIT INITIATIVE ON THE DIGITAL ECONOMY

MIT.SLOAN.MIT.EDU/IDE

**WE AIN'T SEEN
NOTHING YET**

MIT INITIATIVE ON THE DIGITAL ECONOMY

MIT.SLOAN.MIT.EDU/IDE

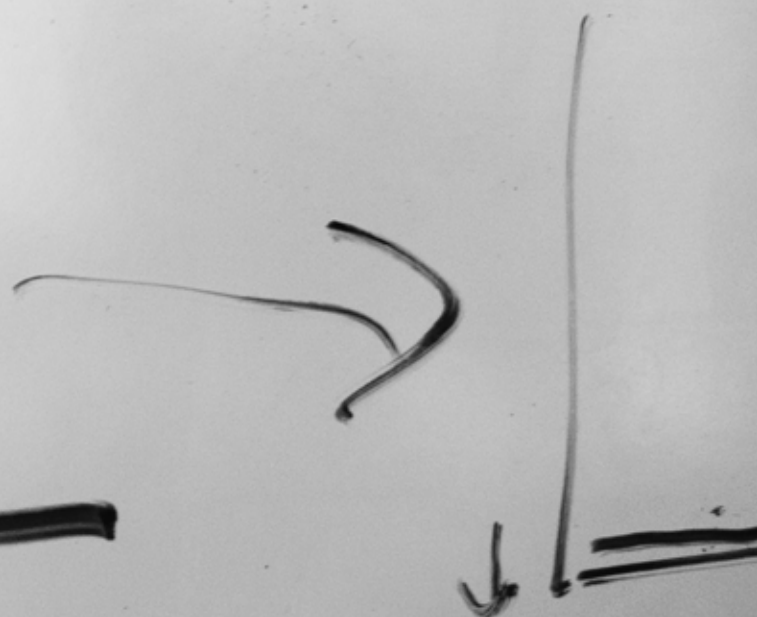
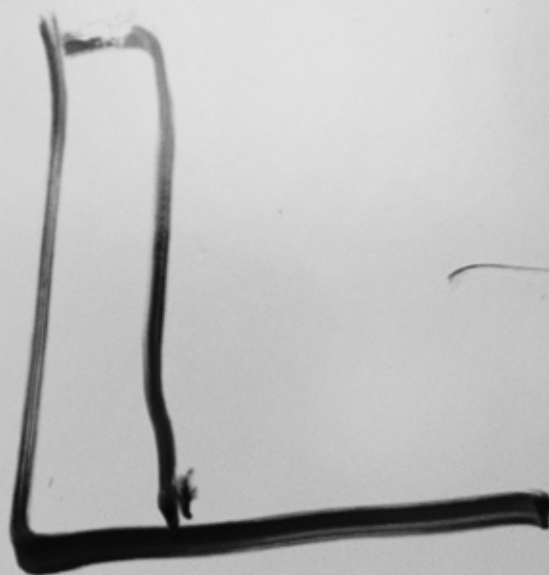

Foto: Vincent Yu/AP/TT

Fabriker i Kina ersätter nu i snabb takt sina arbetare med automatiserade robotar.

”den andra maskinåldern”, titeln på deras senaste bok.

- På Davos döpte de om det till den ”fjärde industriella revolutionen” men det är i princip samma sak, skrattar Brynjolfsson.

Hans TED-tal har över en miljon visningar.

Från fåraherde till Nasa

Eriks egen familjesaga är en enastående klassresa, sporrade av just teknik. Hans pappa började sin bana som fåraherde i hembyn Akureyri på norra Island utan vare sig el eller rinnande vatten.

Sedan lyckades han med konststycket att inte bara studera fysik, utan även doktorera och så småningom flytta till Köpenhamn för att forska hos Nobelpristagaren Niels Bohr (som rörde ny mark inom atomstrukturer och kvantteori). Han förälskade sig i Eriks mamma, en språklärarinna född i Frankrike, och så småningom emigrerade hela familjen till USA för en anställning på landets rymdprogram.

Vid barndomens middagsbord fick

Erik bekanta sig med personligheter som Jim Lovell, Apollo 13-astronauten som spelades av Tom Hanks i filmen med samma namn.

- Pappa gick från ingen el och inget vatten till att sätta en man på månen, minns Erik med ett leende.

Det var från fadern han fick sitt intresse för teknik, som först tog sig uttryck i fysikstudier vid Harvard och så småningom allt mera matte och ekonomi.

- Jag kunde inte bestämma mig för om jag skulle satsa på artificiell intelligens eller ekonomi, och MIT var bäst på båda områdena.

Undervärderad teknologi

Erik är snabbtänkt och utåtriktad, tycker att kapitalismen är en ”positiv drivkraft” och minner ännu om Norden med sin generösa längd och sitt röda hår. Han doktorerade i ekonomisk styrning och drev sedan ett par ”startups”. Men de senaste 25 åren har han forskat vid MIT, där han håller i ett analyslabb och undervisar i informationsekonomi. Hans studier har vunnit tio priser för bästa avhandling

och lett till fem patent, men det var först med böckerna som han nådde en större publik.

Han ger inte mycket för medieteoriteter som Douglas Rushkoff (som i sin senaste bok *Throwing Rocks at the Google bus* framhåller att det är fel på själva kärnan i vårt ekonomiska operativsystem som är ”utsugande och tillväxtdrivet”). Rushkoff är ”oklar och ingen ekonom”, enligt Brynjolfsson. Det är däremot Thomas Piketty, vars teori (och bästsäljare *Kapitalet*) handlar om att värdet på kapital ökar snabbare än ekonomin som helhet, vilket är anledningen till att rika blir allt rikare på bekostnad av oss andra.

Brynjolfsson menar att fransmannen Piketty har undervärderat teknologins roll i sin analys och menar att allt fler av dagens främsta miljardärer startade utan ärvd förmögenhet och lyckades tack vare teknologi. Bill Gates och Mark Zuckerberg är två sådana namn.

Ett digitalt Aten

Den 30-31e augusti kommer Erik Brynjolfsson till Sverige efter ett par

Den digitala teknikutvecklingen är den främsta orsaken till att jobben försvinner och lönerna blir relativt lägre.

Foto: Mikael Fritzoni/AP/TT

dagar i Finland, vars statsminister har bjudit in honom. Redan nästa år kommer Finland inleda experimentet med medborgarlön, en av de möjliga lösningarna för att sprida automatiseringarnas manna. Detta är en av Eriks ultimata drömmar, att uppnå vad han kallar ett digitalt Aten - en värld där folk inte behöver jobba för mat, kläder och husrum utan för saker som ger dem större tillfredsställelse. Antikens Atenbor (eller rättare sagt, fria män över 20 års ålder) levde goda liv, med rösträtt, konst och en generös fritid. Slavarna stod för det hårda arbetet. I ett digitalt Aten skulle maskinerna ta den rollen.

Men det kommer att dröja länge innan det kan fungera i USA, enligt Eriks beräkningar.

- Jag misstänker att vi kommer få någon slags garanterad inkomst på kanske trettio års sikt, när robotarna har blivit bättre på att skapa välstånd. Men just nu skulle vi behöva ett skattettryck på 60 procent för att uppnå det, vilket jag tvivlar på att folk skulle stödja, förklarar han.

Istället gäller det att hålla befolkningen sysselsatt med sådant som

maskiner ännu inte är bra på. Kreativitet, omvårdnad, kommunikation, ledarskap.

Vi kommer få se allt mer samarbete mellan människa och maskin av typen "maskiner som ställer medicinska diagnoser medan människor förklarar dessa för patienten och uppmuntrar dem att röra mer på sig".

Samma i Kina som USA

I slutändan är Erik Brynjolfsson ändå optimistisk inför framtiden "all den här utvecklingen *borde* vara en god nyhet" men vill flagga för att den fundamentala transformeringen av ekonomin som redan inletts bara kommer att öka. Asiatiske produktionsbaserade ekonomier är extra utsatta.

- Kina är i stormens öga. Bara under senaste året har Foxconn ersatt 60 000 arbetare med robotar i en av sina fabriker, säger Brynjolfsson.

I USA har debatten kring höjd minimilön höjt bakslagets varningstecken från näringslivet.

"Det är billigare att köpa en 35 000-dollars robotarm än att anstäl-

la en ineffektiv arbetare för att packa pommes frites", säger före detta McDonaldschefen Ed Rensi till Fox Business.

Konsekvenserna är tydliga i presidentkampanjen, där Donald Trumps kärnväljare är de arga vita männen, som sett sina inkomster minska och jobb outsourcas till Kina. Och trenden är global.

- Över hela Europa, ja hela världen börjar arga människor söka sig till politiker på högerkanten eller ibland på vänsterkanten - som Bernie - för att de känner att systemet inte fungerar för dem. Och det har de rätt i. Systemet funkade inte för dem. Jag tror bara att de inte har diagnostiserat det rätt, säger Brynjolfsson.

Vi tar farväl och på väg ut ur MIT Sloan School of Managements eleganta sten- och fönsterkoloss ringer hans sista ord i mina öron. "Om vi inte gör något för att fundera kring de här förändringarna så kommer ännu fler människor att hamna på efterkälken".

Det är allvarligt menat.

Text: Hanna Sistek

Foto: Mattias Lundblad

"Jag misstänker att vi kommer få någon slags garanterad inkomst på kanske trettio års sikt, när robotarna har blivit bättre på att skapa välstånd."

I blickfånget: Pelle Ossler

"Trasigheten kommer nog från punktiden"

Pelle Ossler har spelat musik sedan 15-årsåldern, det började med punkbandet Svettens söner. Därefter har det blivit många projekt och artister, sedan slutet av 90-talet med Thåström. I sommar spelar Pelle in en ny soloskiva med texter om samtiden.

Det gnisslar mer än vanligt på Teater Galeasen denna sommar, Pelle Ossler är där och spelar in en ny skiva, vilken blir hans sjunde soloskiva.

Pelle Ossler föddes på hösten 1962 i Helsingborg.

- Vi bodde i Bjuv, det är typ världens ände, en bruksort mellan Helsingborg och Klippan. Min mamma var hemmafru och pappa jobbade på Findus huvudkontor i Bjuv. Han var någon sorts tjänsteman, berättar Pelle.

I Bjuv bodde de något år innan pappan fick erbjudande om utlandsjobb.

- Farsan gjorde nog inte så bra ifrån sig på Findus, det var hans egna ord. En dag kom det in en överordnad och frågade om han inte ville resa istället för att sitta där. Och det ville han, så vi flyttade till Tyskland.

Beatlesfantast

Pelle hann gå två skolår i Tyskland innan de flyttade tillbaka till Sverige och han kunde tyska bättre än svenska, och för att komma i fas fick han gå om årskurs två.

Vid den tiden blev han en "fanatisk musikfantast" och lyssnade nästan uteslutande på Beatles.

- De var helt ute runt 1970, det var det tråkigaste man kunde lyssna på, men jag var helt såld. Fullständigt! Det hände att jag sjöng Beatles på roliga timmen. Jag kunde inte spela och kunde inte engelska så jag sjöng på hitte-på-engelska, det var nog ganska pinsamt, berättar Pelle.

Pelle hade tidigt en dröm om att bli konstnär och han tecknade mycket, hans farbror Bengt Ossler var konstnär.

- Jag trodde aldrig att jag skulle duga så jag vågade inte satsa på det. Det kändes som förbjuden mark för mig, kanske för att min farbror inmutat det området. Jag vet inte vad det beror på eller bara rent av att jag hade dåligt självförtroende, berättar han.

"Då jag blev gitarrist"

På sin 15-årsdag 1977 fick han skivan *Never mind the Bollocks* med Sex Pistols av sin bror. Då sögs han in i punken.

- Vi startade ett band som hette Svettens söner, det var ett av de första punkbanden i Helsingborg.

Ingen i bandet kunde spela, Pelle blev basist eftersom ingen annan ville det och han tänkte att det nog var lättare.

- En ton i taget, inga ackord. Det var min brorsa som skrev texterna och det var ganska politiskt, berättar Pelle.

Svettens söner gjorde en EP innan de upplöstes. Pelle hade då startat Das Psycho, vilket mer var ett band för att ha kul, inte lika politiskt. Bandet spelade ofta i Köpenhamn och där lärde han känna några från bandet Psykopatens vänner. När sedan Psykopatens vänner skulle ha en spelning i Köpenhamn sprack det bandet och Pelle fick förfrågan om att hoppa in och spela bas och sjunga.

- Vid första repet tyckte jag att det var för lite larm i gitarren så jag gav min bas till gitarristen och tog hans gitarr. Det var då jag blev elgitarrist.

Något år sedan ryckte Ossler in i lumpen.

- Det stämde inte med punken, man skulle vägra eller minst göra vapenfri tjänst, men det

fick jag inte för min farsa, och jag hade mer respekt för honom. Han sa "det där måste du göra, annars kommer du få en fläck på dig för resten av livet". Det lät så skrämmande så då gjorde jag det, säger Pelle.

Många år i Wilmer X

1986 började Pelle spela gitarr med Wilmer X, ett svenskt rockband som hade ganska stora framgångar i Sverige under 80- och 90-talet.

- Det blev mitt liv - inkomsten och hela mitt sociala liv var förankrat i Wilmer, träffade mamman till mina barn på en spelning, allting var kopplat till Wilmer.

Men i slutet av 90-talet började han tröttna.

- Jag försökte plocka in mina idéer i bandet men de var inte intresserade, så jag blev mer och mer låg av att vara med där. Till slut var jag så deprimerad att det inte gick längre. Man kan inte stå på scen med ett feelgoodband och vara deprimerad, säger Pelle.

Experimentellt

Parallellt hade han börjat samarbeta med Joakim Thåström.

- Där kände jag direkt att det var samma idéer. Vi lärde känna varandra på allvar i slutet av 90-talet, vi snackade mycket musik och gjorde experimentella inspelningar.

Sedan millennieskiftet har Pelle Ossler spelat gitarr i Thåströms band. Den första skivan han medverkade på var *Mannen som blev en gris* som kom 2002. Från den skivan vill han lyfta en låt som blev som en övergång inför kommande Thåströmskivor.

- *Kaospassageraren* är en låt som är oerhört långsam, knastrig och deprimerande den var nog central för den plattan, sedan tog Thåström steget fullt ut på skivan *Skebokvarn* som kom 2005, berättar Pelle.

Att inte svänga

Ett sidospår har varit bandet Sällskapet som Pelle haft med Thåström och Niklas Hellberg, ett synthmusikprojekt dit de tagit mer udda idéer.

- Jag tyckte att det var jätligt häftigt, fick en ny sorts inspiration. Jag är ändå en bandkille - gitarr, bas och trummor - men det här handlade inte om det, det var bara ljud. Jag har lärt mig mycket av det.

Sällskapet har spelat in två skivor, vid inspelningarna har det bara funnits en regel: Det får absolut inte svänga!

- När vi gjorde andra plattan hade vi en gigantisk teveskärm i studion och på den gick hela tiden långsamma svartvita öststatsfilmer utan ljud, bara för att vi skulle komma i rätt stämning, berättar Pelle.

Vackert och trasigt

När Pelle Ossler gör egna låttexter i dag måste han tänka och beskriva det som "ett rent hjärnarbete" och vill helst att det ska rimma. Han är svag för när något är väldigt vackert och det samtidigt finns något som skär, något som bara gnisslar, något som är trasigt.

- Trasigheten kommer nog från punktiden, säger han.

Trots att han av många anses som en av Sveriges främsta gitarrister i dag och har spelat med flera av Sveriges mest framgångs-

A portrait of Pelle Ossler, a middle-aged man with white hair and a light beard, wearing a black V-neck shirt. He is looking directly at the camera with a neutral expression. The background is a lush, green garden with various plants and trees.

"När vi gjorde andra plattan hade vi en gigantisk teveskärm i studion och på den gick hela tiden långsamma svartvita öststatsfilmer utan ljud ..."

rika artister vill han tona ner sina kvaliteter.

- Jag tycker att jag är en ganska usel gitarrist, jag spelar inte särskilt bra men däremot tycker jag att jag har en talang för att göra spännande ljud med gitarren, vilket jag kan göra när jag spelar med Thåström. När jag spelar med soloprojekt har jag ju även sången att tänka på.

Texter utan regler

I sommar spelar alltså Pelle Ossler in sin sjunde soloskiva. Anledningen till att de får låna teatern för inspelningen är att Pelle gjorde musik till Teater Galeasens prisbelönta pjäs *Vår klass*.

Arbetsnamnet på nya skivan

är *Evig himmelsk fullkomning*, vilket kommer från ett radioprogram om schamanism. Den spelas in live utan publik för att få en stark närvaro, få in missarna och därigenom göra skivan mer levande.

Den första soloskivan kom 1997 och då var han inspirerad av Bob Hund och Olle Ljungström, framför allt när det gäller texter. Känslan att det inte finns några regler och bara skriva det som kommer ur en.

- Det är en otrolig befrielse att lyssna på dem. Det var då jag blev inspirerad att göra egna plattor.

Den nya skivan släpps i februari på Razzia Records och ett underliggande tema är en värld i kaos; folk som drunknar på Med-

elhavet, föräldrar som separeras från sina barn.

- Jag har sagt att det här blir det sista skivan jag gör men jag har blivit påmind om att jag har sagt det om varje skiva jag gjort.

Pelle har också gjort musiken till Sara Broos nya film *Speglingar* som är en "poetisk dokumentär" och har biopremiär den 2 september.

Nu bor Pelle Ossler på Södermalm i Stockholm men ingenting varar för evigt.

- Måste flytta till Skåne när jag blir gammal, kan ju inte bli pensionär och bo i Stockholm. Jag vill inte gå med rullator i Vitabergsparken, säger han.

Text och foto: Frippe Nilsson

Pelle Osslers nya soloskiva släpps i februari och ett underliggande tema är en värld i kaos; folk som drunknar på Medelhavet, föräldrar som separeras från sina barn.

Fyra svar på livets små frågor

De är fyra tongivande veganer inom ett växande segment: Konsumtion utan djurprodukter. Nina Färdig äger en vegansk skobutik. Erika Frost driver två veganska restauranger. Sofia von Porat är grundare av en vegansk snackbox. Rain Lundström är chefredaktör för ett veganskt matmagasin. Vad har dessa fyra entreprenörer för svar på livets små frågor, som till exempel vad tusan man ska ta sig till med ett paket tofu?

Nina Färdig,
ägare av den veganska
skobutiken Green Laces

1. Varför äter veganer mat som liknar kött?

- Varför uppfanns chips? Jag tänker att vi vill äta så gott som möjligt och minimera lidandet. Om något liknar en animalisk produkt, men är framställt utan att någon annan varelse kommit i kläm, så är det ju fenomenalt.

2. Vad ska man göra med ett paket tofu?

- Stek tofun i panna med lite olja tills den blir gyllenbrun. Krydda med örtsalt och servera till vilken säs- och potatisrätt som helst. Eller lägg på macka med mosad avokado, alfalfagrodor och valfritt kladd, till exempel veganmajo, senapssås eller hot sauce.

3. Din skeptiska släkting kommer på middag. Vad lagar du?

- Ärligt, efter nästan ett halvt liv som vegan har jag gjort mig av med skeptiska släktingar som försöker negativisera min var-

Foto: Klara Meri

Nina Färdig.

dag. Men okej: Hasselbackspotatis, veganska ribs, coleslaw, grönsallad med massa kul i som typ granatäppelkärnor och god vinäggret. Rödvin till den som vill ha.

4. Du är jättehungrig men har bara en bensinmack i närheten. Vad köper du?

- Alltid nötter och choklad. Jag har gjort många timmar i turnébussar med mitt band och det har blivit ett konsumtionsmönster helt klart. Nu sägs det att det dykt upp veganwraps och grejer, men jag tycks alltid bara hitta till nöterna.

Erika Frost,
kokboks författare och
ägare till restaurang-
erna Open New Doors
i Bottnaryd och Göte-
borg

1. Varför äter veganer mat som liknar kött?

- De allra flesta är veganer av etiska skäl, inte för att de inte gillar smaken av animalier. Därför är det grymt att kunna få ha kakan och äta den. I dag finns en uppsjö av bra substitut som är så lika "originalet" att det inte finns några ursäkter kvar att äta kött och mejeri.

2. Vad ska man göra med ett paket tofu?

- En vegansk skagenröra helt klart! Supergott och lätt att imponera på icke-veganer med.

3. Din skeptiska släkting kommer på middag. Vad lagar du?

- Mexikanskt om släktingen gillar kryddigt. Antingen en

Erika Frost.

gryta med sötpotatis och svarta bönor eller så gör jag en raw variant med kryddig färs på nötter och serverar med mangosal-sa och en ostsås. Är släktingen av den äldre generationen kör jag nog på klassiska smaker. Svampbiffar med mos, gräddsås, lingon och mormorsgurka brukar gå hem hos de allra flesta.

4. Du är jättehungrig men har bara en bensinmack i närheten. Vad köper du?

- Froosh-smoothie, frukt och nötter.

Sofia von Porat,
matkreatör och grundare
av Veganboxen

1. Varför äter veganer mat som liknar kött?

- De flesta veganer och vegetarianer väljer inte bort kött för att de ogillar utseendet eller tycker att det smakar äckligt. Att man i princip kan fortsätta äta sina favoriter som tacos eller korv med bröd gör övergången till en vegolivsstil så mycket enklare.

Foto: Nathan Schacherer

Sofia von Porat.

2. Vad ska man göra med ett paket tofu?

- Du ska pressa ur vätskan och sedan marinera den. Det blir godast tycker jag. Sedan kan du göra vad du vill. Stek den, panera den, rosta den i tunna skivor i ugnen och doppa i jordnöts-sås. Du kan till och med använda tofu i cheesecake.

3. Din skeptiska släkting kommer på middag. Vad lagar du?

- Då tror jag det blir indiskt, för vem älskar inte det? Många kött-

ätare hamnar i gamla vanor där de alltid beställer chicken tikka eller något köttigt trots de många vegovalen och då kan man ju introducera dem till något som är nytt men ändå har bekanta smaker.

4. Du är jättehungrig men har bara en bensinmack i närheten. Vad köper du?

- Circle K har ju veganwraps nu. Annars blir det en påse saltade, rostade nötter och fruktmix. Nötter ger bra energi som man kan hålla sig på ett tag.

Vegomässa för tionde gången

Den 3 september är det dags för den tionde upplagan av Vegomässan. Den arrangeras av Djurrättsalliansen och platsen i år är Nacka Strandsmässan i Stockholm. Målet är att slå förra årets rekord på 4 400 besökare och chanserna är goda. Syre pratar med Tissi Ors från arrangörsgruppen.

Snart är det dags för den tionde Vegomässan. Vad gör årets mässa unik?

- Utbudet, som verkligen exploderat. Det är svårt att plocka ut en enda sak, för i år slår vi alla rekord vad gäller utställare, mat och lokal. Det häftigaste av allt tycker jag personligen är foodcourten. Vi har samlat några av de bästa foodtrucksen till mässan och rullar in dem i lokalen.

Vad är det som gjort att Vegomässan hållit igång så här många år?

- Ett stadigt växande intresse hos allmänheten för såväl djurens bästa som en grönare livsstil,

men också dedikation och engagemang. Vegomässan anordnas av en kunnig och passionerad organisation och fantastiska volontärer.

Vilka utställare eller programpunkter ser du själv mest fram emot?

- Det ska bli kul att mingla runt bland så många av utställarna som möjligt. Det finns så mycket att se, smaka på och prata om, men kanske ser jag lite extra fram emot att träffa flera av de mindre organisationerna som jobbar så hårt med att rädda och omplacera djur.

Och den viktigaste frågan: Vilken mat ser du mest fram emot att testa?

- Det svåraste nöten att knäcka blir hur en ska orka äta allt, för i år har vi så mycket mat att det är otroligt. Kaféet är nog det jag personligen längtar mest efter, men en smaskig burgare får det nog bli först. Eller en indisk wrap. Eller all glass. Ojoj, hur ska jag hinna smaka på allt?

Vegomässan, 3 september kl 10-18
Nacka Strandsmässan, Stockholm
www.vegomassan.org

Rain Lundström, chefredaktör för matmagasinet Vegourmet

1. Varför äter veganer mat som liknar kött?

- Veganer har precis som köttätare olika matpreferenser. Att vilja äta veganskt betyder inte automatiskt att man vill byta ut alla dagens mål till råkostsallader. Vi har lika mycket rätt att äta allt från frysta burgare till fine dining som alla andra.

2. Vad ska man göra med ett paket tofu?

- Jag går gärna tillbaka till tofuns ursprung och matchar den med asiatiska smaker. Sesam, chili, sichuan, soja, koriander är bra smakkamrater. En god mapu tofu är en bra väg att gå. Eller friterad som tempura.

3. Din skeptiska släkting kommer på middag. Vad lagar du?

- Jag satsar på något som jag tror att släktingen kommer laga hemma själv. Jag tror det är stör-

Rain Lundström.

re chans att en köttätare kommer överväga att laga en riktigt god, enkel grönsaksbaserad rätt någon gång i veckan, än att byta ut köttkorven mot sojakorv. Jag lagar kanske en god krämig soppa på butternutpumpa.

4. Du är jättehungrig men har bara en bensinmack i närheten. Vad köper du?

- Jag blir så klart glad att hitta Oumph-wraps och veganska kanelbullar på allt fler bensinmackar, men köper det sällan. Jag satsar antagligen på någon av Oatlys goda havresmoothies.

Tidningen Vegourmet är ett av företagen som ställer ut på mässan.

Jenny tipsar:

Loving Earths choklad äntligen i Sverige

Det australiska chokladmärket Loving Earth finns nu att köpa i Sverige. Chokladen är vegansk, raw, ekologisk och rättvisemärkt. Förpackningarna är dessutom komposterbara men framför allt är det innehållet som är intressant: ett tiotal spännande smaker som Caramel, Creamy Coconut Mylk, Crunchy Mint, Hazelnut, Mandarin och Raspberry.

En glass som platsar i skafferiet

Visst finns det en lång rad veganska glassar i butikerna men tyska Eis-Traum från Biovegan är en produkt som man själv gör glass av hemma. Det är företaget Gluten- och mjölkfri som nu presenterar produkten i Sverige. Eis-Traum består av ett pulver som blandas med sojamjolk och sojagrädde och sedan fryses in. Pulvret är baserat på bland annat florsocker och pektin och är smaksatt med äkta vanilj.

Handduk + betong = blomkruka

En sunkig gammal handduk, kan den användas till något? Ja, om du kan få tag på en slatt betong kan du till exempel göra en vacker och originell blomkruka.

Du behöver:

- en handduk
- en hink
- betong

Gör så här:

1. Klipp hål i handduken om du vill ha en dränerad kruka.
2. Blanda betong till en grötliknande röra. Har du inte betong hemma? Fråga en granne som renoverar om de har lite över. Du behöver 2-3 liter till en kruka.
3. Doppa och badda handduken i betongblandningen.

Plasthandskar rekommenderas.

4. Sätt den doppade, inklafsade handduken i en hink. Täck med lite plast, så det inte brinner (torkar) för fort.

5. När krukans har torkat, ta bort hinken.

Idé och foto: Frida Panoussis

En utsliten handduk, en hink och lite betong är allt som behövs.

Doppa handduken i betong och låt den torka.

Så här fint kan det bli när det är klart.

I april förra året startade vi Sveriges första frihetliga gröna samhällsmagasin. Ett magasin för alla som vill se ett demokratiskt, fritt, solidariskt och hållbart samhälle bortom tillväxtdogmer och arbetslinjen. I våras gick vi vidare och kompletterade fredagens pappersmagasin med en digital nyhetsutgåva på tisdagar.

En vecka kvar!

Nu är vi redo för nästa steg, i september startar vi Syre Göteborg.

Hjälp oss syresätta Göteborg

Syre Göteborg blir en tidning för alla göteborgare som vill förändra världen. En tidning med fokus på samma samhällsfrågor som Syre men utifrån ett lokalt perspektiv.

Syre Göteborg kommer att ta upp vad som händer såväl globalt som i Sverige, men det absolut största fokuset kommer ligga på Göteborg. Det blir göteborgsk Ledare, Debatt, Radar, Zoom, Energi, kalendarium och mycket mer.

Syre Göteborg blir den första i en serie lokala frihetligt gröna Syre som kommer att starta de närmaste åren.

Vill du hjälpa oss i den satsningen tecknar du både en prenumeration till dig själv (oavsett var du bor) och/eller ger bort en prova-på-prenumeration till några göteborgsvänner. Bor du inte i Göteborg men stödjer vår lokala satsning genom en prenumeration kan du flytta över den till din lokala Syre när den startar.

Syre Göteborg kommer att fungera lika bra själv som tillsammans med Syre. Är du mest intresserad av det lokala prenumererar du på Syre Göteborg. Vill du helst läsa om det globala väljer du Syre. Men vill du ha både lokalt och globalt så väljer du båda och får dem tillsammans på fredagar.

Teckna en prenumeration på Syre Göteborg nu så är du med från starten. Som vanligt väljer du själv pris.

Skickas till (inget porto behövs):
Syre c/o Mediehuset Grönt
Svarspost
20664138
110 04 Stockholm

Namn:

Mejl:

Telefon:

Gatuadress:

Postnummer:

Ort:

Per månad (4 nr)/autogiro:

☐

Reducerat 30 kr

☐

Ordinarie 55 kr

☐

Stöd 80 kr*

☐

Jag vill ha tidningen på papper

Ett år (50 nr):

☐

Reducerat 350 kr

☐

Ordinarie 650 kr

☐

Stöd 950 kr*

☐

Jag vill ha tidningen digitalt

Ge bort Syre Göteborg till en vän

Namn:

Mejl:

Telefon:

Gatuadress:

Postnummer:

Ort:

Prova på en månad:

☐

Reducerat 30 kr

☐

Ordinarie 55 kr

☐

Stöd 80 kr*

Ett år (50 nr):

☐

Reducerat 350 kr

☐

Ordinarie 650 kr

☐

Stöd 950 kr*

Vill du ge bort till fler mejla till prenumeration@tidningensyre.se eller skicka med ett separat papper med uppgifter om namn, adress, telefon och mejl, samt vilken sorts prenumeration.

* I stödprenumerationen ingår även Tidningen Syre på tisdagar och fredagar.

Villfarelser

Väldigt bra rekrytering!

Anders om att Isobel Hadley-Kamptz är ny krönikör på Syre.

Syre engagerar!

Tog en provprenumeration på denna tidning och kände mig som Svarte Petter. Allt som jag dagligen gör och tänker visade sig vara fel. Dessutom fick jag en känsla av att det berodde på mig att isbjörnarnas is smälter. När provprenumerationen gick mot sitt slut, ringde en käck man för tidningens räkning och frågade om jag ville ta en tillsvidareprenumeration.

Nej, Tack! Svarade jag vänligt med gråten i halsen. Jag kanske överlever om jag INTE läser Syre....

Dan

På framsidan av tidningen står devisen "För dej som vill förändra. Jag bestämde mej tidigt för att ge tidningen en chans, det lät som ett intressant projekt. Jag är en transformatör, en som vill se ett annat samhälle. /.../ För att hämta kraft och inspiration i mitt liv och min kreativitet behöver jag läsa om andra som tänker klart, som räknar med människans inneboende möjligheter. En tidning som prioriterar enligt sin devis.

Undrar om inte er devis platsar bättre på etc:s framsida? Nej, för de lever den, ni levererar inte tyvärr.

Leif-Harald

Jag säger upp tidningen av olika skäl, dels har jag just blivit arbetslös och min ekonomi är minst sagt knaper.

Dels tycker jag att tidningen inte är snyggt layoutad.

Erica

Jag fick en abonnemangssavi för någon/ett par veckor sedan. Jag förstod inte att det var en påminnelse, förlåt. Kanske var den lite luddigt utformad, kanske läste jag bara det fina personliga/handskrivna meddelandet med ett hjärta i hörnet. Hursomhelst. Nu är den betald. Och jag ser framemot att läsa nästa nummer av eran briljanta tidning!

Fredrik

Jag har följt er sedan januari 2016 och läst varje nummer från den första till den sista sidan. Jag har fått en inblick i ett tänkande, som är främmande för mig. Jag kan inte acceptera drogliberalismen. Ett samhälle med fri tillgång till droger skulle leda många människor in i döden redan i 25-30-årsåldern.

Peter

Kommer mer & mer om hur tarmfloran påverkar oss. Många med ADHD som även råkat ut för Colostridum och som fått en bajstransplantation har även fått tillbaka sin sinnesjämvikt. I ett tungt upptagningsområde i USA fick uppemot 30 % av barnen ritalin. Man letade efter tänkta orsaker och fann att de sällan eller aldrig äter grönsaker. Ni visar en total okunskap med er artikel.

Jonny om Malin Bergendals ledare om adhd och autism i Syre #81

Fler behöver Syre - ge bort en provprenumeration!
Välj mellan en månad (8 nr) för 45 kr, två månader (16 nr) för 85 kr eller tre månader (25 nr) för 125 kr.

OBS: ge bort-erbjudandet gäller endast er som är prenumeranter.
Är du inte det kan du teckna en egen prenumeration på tidningensyre.se.

Mottagare av prenumerationen (glöm inte att informera mottagaren):

Om du vill ge bort till fler skicka med ett separat papper.

Namn:

Mejl:

Telefon:

Gatuadress:

Postnummer:

Ort:

☐ 1 månad (8 nr) för 45 kr ☐ 2 månader (16 nr) för 85 kr ☐ 3 månader (25 nr) för 125 kr

Mina uppgifter (hit skickas fakturan):

Namn:

Mejl:

Telefon:

Gatuadress:

Postnummer:

Ort:

Skickas till (inget porto behövs)
Syre c/o Mediehuset Grönt
Svarspost
20664138
110 04 Stockholm

Läsarnas:

Integrationen börjar med att bry sig

Nutidens utmaning med ökande rasism handlar inte om att vi börjat bli intoleranta utan att det brister i kontakter och umgänge mellan människor från olika grupper, skriver Angel Villaverde. Har du tankar, idéer, texter eller bilder som du vill sprida till Syres läsare? Skicka dem gärna till Läsarnas! Adressen är malin.bergendal@tidningensy.se.

Foto: Rodrigo Abd/AP/TT

Redan som barn blev jag påverkad av min pappa och ville ägna mig åt politiken. Jag ville bekämpa fattigdomen och orättvisan. I inkafolkets land, Peru, såg jag vänstern som det enda alternativet, de som förespråkade att krossa kapitalismen. Kapitalismen som var grunden till allt elände i samhället. Att gå med vänstern var lika med att vara kommunist. Detta var 70-talet.

När jag blev medlem i det kommunistiska partiet fick jag ungefär samma känsla som författaren Mario Vargas Llosa hade när han blev medlem i samma kommunistiska parti, han var 16 år och jag var 15 år. Det var en levande känsla att orättvisorna måste bort och samhällets förändring skulle gå via vänstern, socialismen och revolutionen.

En virvel av våld

Inkafolkets land har varit, och är fortfarande, (som Mario Vargas Llosa beskriver i sin bok *El pez en el agua*,) inte ett land utan flera länder som samexisterar i ömsesidig misstänk-

samhet och okunnighet i en virvel av våld. Att bedriva politisk verksamhet i ett sådant land är farligt, man gör det med sitt liv som insats. Det handlar inte om att försöka skapa överskridande samförstånd utan om att segra över fienden villkorlös. Man vill inte förena landet utan söndra det.

När jag kom till Sverige som politisk flyktig var jag besviken, sargad, utan drömmar, med ett förflutet som gjorde ont och jag hamnade i det som kallas posttraumatiskt stressyndrom. Det fick jag veta många år senare. Då såg jag framtiden väldigt mörkt och politik var det sista jag ville tänka på.

Flyktigamnesti

Efter en lång läkningsprocess, genom mitt engagemang i föreningar som Sundsvalls Asylkommitté, och när jag fått min gymnasiebehörighet, bestämde jag mig för läsa statsvetenskap på Mittuniversitet. När jag pluggade fick jag reda på att jag behövde en praktikplats för mina studier.

Ett politiskt parti var en utmärkt praktikplats, tyckte jag, eftersom den enda som be-

hövs är att bli medlem. Problemet var bara att bestämma vilket parti det skulle bli.

Jag valde Miljöpartiet för att de arbetade för flyktigamnesti och sedan lyckades göra en uppgörelse med regeringen om en omprövning för gömda flyktigfamiljer 2005. Det påverkade mig djupt eftersom jag då var engagerad i flyktigfrågor.

Jag kom in i Miljöpartiet i första hand på grund av flyktigfrågor men klimatfrågorna förstärkte sedan mitt engagemang. Lärdomen att behandla naturen med respekt fick jag med mig tidigt från mina farföräldrar som var bönder och jag tillbringade en del av min barndom med dem.

Stora tankar

Den ekologiska ideologin fokuserar på förhållanden mellan människor och naturen. Den betonar att det måste vara en harmonisk och respektfull relation dem emellan. Utan naturen, det ekologiska systemet dör mänskligheten, med andra ord, genom att rädda naturen räddar vi oss själva.

Denna tanke uttrycks i de tre solidariteter-

I Peru bedriver man politik med livet som insats, skriver Angel Villaverde. Här begravs sju medlemmar i gerillan Sendero luminoso, som dödades olagligt av den peruanska armén 1986. Först nu har staten lämnat askan till deras familjer.

na: med djur och natur, med kommande generationer och med världens alla människor. För mig var detta stora tankar. Här handlade solidariteten inte bara om solidaritet med arbetarklassen och fattiga, utan solidariteten omfattade till och med de kommande generationerna.

Det svenska samhället byggdes med de tre beståndsdelarna: solidaritet, jämlikhet och omtanke och det tog flera generationer. I Peru hade vi inte ens börjat då, 1995 när jag kom till Sverige. Därför framstod Sverige för mig som själva paradiset. Allt jag hade kämpat för fanns redan här i Sverige. Man säkrade individens trygghet under barndomen, vid sjukdom, arbetslöshet, funktionsnedsättning och ålderdom, och i dag gäller det att försvara och förbättra det samhälle vi har, göra det hållbart och arbeta med det nya inslaget integration.

Möten och korsningar

Jag tror på ett samhälle där alla är välkomna i en gemenskap av gemensamma värderingar, gemensamma demokratiska referensramar.

Dessa ger oss en känsla av tillhörighet och att man delar ett gemensamt öde och har tillit till varandra.

Vi som kommer till Sverige bär med oss en kultur, men alla kulturer är redan från början resultatet av möten, korsningar, överlappningar och förändringar. Jag själv är inte längre den som jag var 1995 då jag anlände till Sverige. I dag är jag en svensk med latinamerikanska inslag.

Integrationen börjar i tvättstugan. Där gäller gemensamma regler för att det ska funka. Bryter man reglerna om och om igen blir det konflikt i kvarteret. Normalt är att vi som inte är födda svenskar lär oss reglerna så småningom. Det finns inget annat alternativ än att lära sig reglerna. Det går inte att ställa upp egna regler.

Började bry mig

I vårt samhälle gäller gemensamma värderingar; att man inte kan kränka andra människor, att respektera individens frihet och integritet, att alla människors har lika värde och att jämställdhet mellan kvinnor och män gäller.

I Sverige finns ett djupt demokratiskt förhållningssätt i samhälle och i politik. Våra institutioner fungerar. Det finns en stark social sammanhållning bland människor där de allra flesta litar på andra. Det är inte så många som känner sig utanför samhället.

Men demokratin kan aldrig tas för given och måste vinnas dagligen och för varje ny generation. I dag finns en känsla att några upplever att det finns spänningar mellan människor med olika nationella, kulturella och etniska bakgrunder. Det är nutidens utmaning som vi står inför och det handlar inte om att vi börjat bli intoleranta utan att det brister i kontakter och umgänge mellan människor från olika grupper, språkliga barriärer och utanförskap från arbetsmarknaden.

Jag tillhör och är hemma i Sverige nu och min etablerings- och integrationsprocess startade den stunden jag började bry mig om och engagera mig i mitt nya lands problem. Att fullt ut behärska svenska språket kom efteråt.

Angel Villaverde
miljöpartist

 DJURRÄTTSSALLIANSEN

PRESENTERAR STOLT

Äntligen
tillbaka i
Stockholm

VEGOMÄSSAN

3 SEPTEMBER KL 10-18 NACKASTRANDSMÄSSAN STOCKHOLM

SPÄNNANDE UTSTÄLLARE / SMAKPROVER / VEGANCAFÉ
INTRESSANTA FÖRELÄSNINGAR / KÄNDA VEGOPROFILER

Sveriges
största
vegoevent!

Köp din
biljett på
billetto.se

LÄS MER PÅ
VEGOMASSAN.ORG

 [FB.COM/VEGOMASSAN](https://fb.com/VEGOMASSAN)

Sveriges största
VEGAN FOOD
TRUCK COURT

VEGOMÄSSANS PREMIUMUTSTÄLLARE

Plantfi

VEGO

VEGOURMET
det moderna matmagasinet

Sudoku

Lätt

				6		3	9	
7	4		3		1	5	8	
3	8	6	9		5		4	
	5	2	4		3		7	9
			2				3	8
8	3	4	1	9		5		
4	7				8		2	5
1	9			4	2		6	3
2			7		9		1	

Ordtrianglar

Gör så här:
Använd bokstäverna från raden över för att bilda ett nytt ord på nästa rad. Där finns också en ny bokstav som ska vara med i det nya ordet.

1

I D
S
A
G
T
O

2

L A V
E
R
K
Y
S

Medel

3							9	
7			6	9	3			
				5		2	4	
9	8	5		7				
		1			2			
			1		5	6	7	
5	1		7					
		6	5	4			8	
	3						5	

Facit sudoku

7	3	1	8	6	4	2	9	5
6	9	8	7	2	5	4	3	1
4	2	5	3	1	9	7	8	6
2	1	4	6	7	8	3	5	9
5	8	3	4	9	2	6	1	7
9	6	7	1	5	3	8	2	4
3	7	9	5	8	6	1	4	2
8	5	6	2	4	1	9	7	3
1	4	2	9	3	7	5	6	8

Svår

8	3	7	9	1	2	6	4	5
2	9	6	5	3	4	1	7	8
5	1	4	7	8	6	9	3	2
4	2	3	1	9	8	5	6	7
6	7	1	4	5	3	2	8	9
9	8	5	2	6	7	4	1	3
1	6	9	3	7	5	8	2	4
7	4	8	6	2	9	3	5	1
3	5	2	8	4	1	7	9	6

Medel

2	6	5	7	3	9	8	1	4
1	9	8	5	4	2	7	6	3
4	7	3	6	1	8	9	2	5
8	3	4	1	9	7	6	5	2
9	1	7	2	5	6	4	3	8
6	5	2	4	8	3	1	7	9
3	8	6	9	7	5	2	4	1
7	4	9	3	2	1	5	8	6
5	2	1	8	6	4	3	9	7

Lätt

Svår

	4			3				
			2			7	3	
	7	9		8			2	
					3			4
5	8			9			1	
2			6				5	
				1		7	8	
6	9				5			
		1		4			9	

Facit ordtrianglar

L	A	V
A	V	E
L	E	V
K	L	A
K	L	V
Y	R	K
S	S	V
A	L	V

2

L	D
D	I
S	A
A	I
D	A
S	D
T	S
D	A
G	I
O	S

1

Du missade väl inte tisdagstidningen?

För den fördjupade diskussionen och rapporteringen är ett pappersmagasin till helgen utmärkt. Men för de snabba nyheterna och de snabba kommentarerna är en gång i veckan för glest. Därför startade vi i början av april med digital tisdagsutgivning av Syre. Det innebär att du nu får Syre på papper på fredagar och den digitala utgåvan på tisdagar. Du hittar tisdagens tidning på: tidningensyre.se/nummer

Glöd – Ledare
Mattias Gönczi

Tiggeriförbud gör att vi bryr oss mindre

”Fattiga romer får inte bättre sjukvård eller bättre bostäder för att de förbjuds att tigga ...”

tidningensyre.se/nummer

Radar – Nyheter

Bilsmuggling i fokus i Västsahara

I många år har europeiska ökenfantaster finansierat sina Saharaäventyr genom att köra bilar genom Västsahara och sälja dem. Nu motiverar Marocko en militär satsning i området med att bilsmugglingen måste stoppas. Men förklaringen väcker misstro.

Foto: Henrik Samuelsson/TT

600 bilar beslagtogs enligt Marocko i veckans aktion. Om landet nu bestämt sig för att stoppa trafiken är oklart.

Fredssamtal mellan gerilla och stat i Filippinerna

Filippinernas regering ledd av president Rodrigo Duterte kommer nästa vecka att inleda fredsförhandlingar med landets kommunistiska gerillagrupper. I söndags inledades en sju dagar lång vapenvila och i veckan kommer parterna att träffas för fredssamtal i Oslo.

Foto: Berit Roald/TT

Rebelleddaren Benito Tiamzon och hans fru Wilma som suttit i fångenskap sedan 2014 har frigivits.

Foto: Drago Prvulovic/TT

Militärövningar tillsammans med Nato-länder blir en allt frekventare syn i Sverige.

Ny militärövning i södra Sverige

Den senaste i raden av militärövningar på svensk mark heter Bison Counter och pågår mellan den 15 och 26 augusti. Övningen äger rum i Småland och Blekinge och syftet är att öka förmågan och kunskaperna att analysera olika hotbilder och ta hand om hemmagjorda sprängladdningar.

Obamas sista försök att ro Stillahavsavtal i hamn

Barack Obama har lagt in en sista växel för att försöka ro frihandelsavtalet Trans-Pacific Partnership (TPP) i hamn innan han lämnar Vita huset och sitt uppdrag som USAs president. Men miljörelser är kritiska till frihandelsavtalet.

Foto: Esteban Felix/TT

Aktivister i Chile protesterar mot TPP, ett regionalt handelsavtal mellan tolv Stillahavs-länder.

Megastaden Dhaka riskerar ständiga översvämningar

Experter befarar att den snabbväxande bangladeshiska huvudstaden Dhaka inom tio års tid kan bli drabbad av ännu fler återkommande översvämningar, med vattenfyllda gator och bostadshus.

Foto: Fahad Kaiser/IPS

Varje år utsätts staden för översvämningar i samband med monsunen

Förslag på kortare häktningstider

Max sex månaders häktning, fotboja som alternativ och slut på isolering av barn är några av förslagen från Häktes- och restriktionsutredningen. - Jag är försiktigt positiv, säger inrikesminister Anders Ygeman (S).

Foto: Marcus Ericsson/TT

Sverige har fått hård internationell kritik.

Radar – Veckan i bild

Syre ger dig veckans nyhetshändelser i bilder.

Zoom

Djuphavsgruvor kan vara nytt hot mot haven

Det kallas en ny guldrush, men att metallfyndigheterna finns på kilometerdjup i havet gör utmaningarna stora, både teknologiskt för gruvbolagen och miljömässigt eftersom ekosystemen på havsbotten knappt är utforskade. Lagstiftare och miljöorganisationer försöker nu hålla jämna steg med industrin.

”Ett forskarlag som undersöker djurlivet i en del av området, där prospekteringstillståndet innehas av företaget UK Seabed Resources Ltd, släppte nyligen en rapport där de uppger att det finns ett mycket rikt djurliv på botten ...”

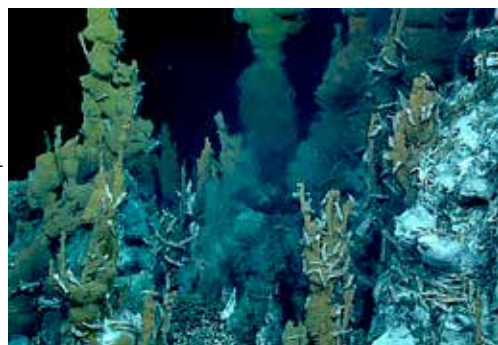

Foto: NOAA Ocean Explorer

En hydrotermal öppning i havsbotten med mineraluppsättning i en skorstensliknande form. Ett rikt djurliv är synligt i form av räkor och krabbor, arter unika för den här miljön.

Energi – Syre tipsar

Läsupplevelser och tidsperspektiv

Läs äldre litteratur på runeberg.org. Allt är gratis eftersom texterna är så gamla att upphovsrätten har gått ut. Allt har inte åldrats med samma värdighet, men somligt är fortfarande aktuellt, annat är intressant just för det perspektiv det ger på nutiden.

Foto: Morquefile

Har du läst ”Offer för könsmoralen” av Hinke Bergengren?

Energi – Omöjlig intervju

”Om jorden förlorar sin ljuvlighet ...”

Liberalismens fader, John Stuart Mill (1806-1873) - hur skulle han se på dagens liberalism? Och hur såg han på sin egen? Lite motsträvt berättar han för Birger Schlaug i en omöjlig intervju om sitt liv och sin filosofi.

Glöd – Hannah Lemoine

Basinkomst visar på arbetets värde

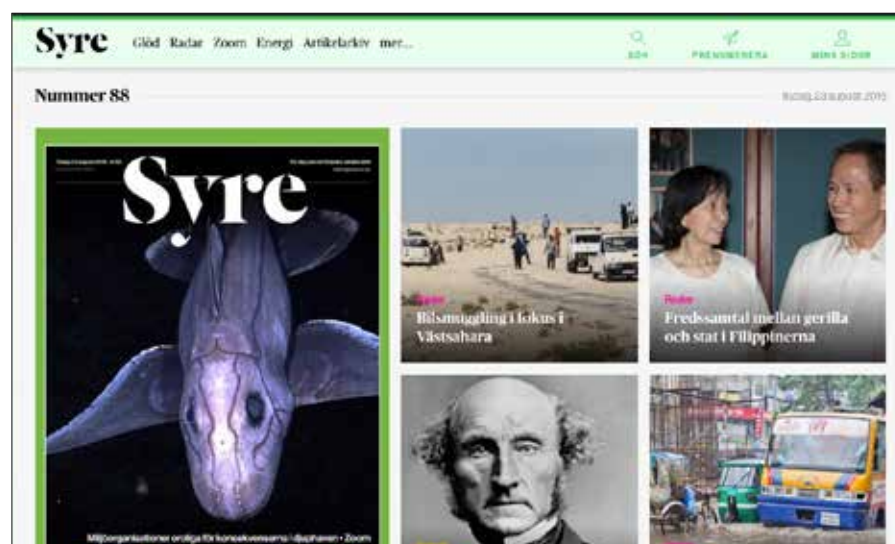
”... på vägen har detta dock förvanskats till ett övervärderande av det offentliga arbetet och ett förminskande av det privata ...”

Hannah Lemoine
frilansskribent, genusvetare,
jämställdhetskonsult och
gästkrönikör i Syre

Så här läser du tisdagstidningen

Du läser alla artiklar som puffas för på detta uppslag på tidningensyre.se/nummer.

Som prenumerant ska du ha fått ett mejl av oss i tisdags kväll. Om du inte fick ett mejl med länk för att skapa logg-in trots att du är prenumerant kan det bero på någon av följande saker:

- Det har filtrerats till din skräpkorg. Kolla om det ligger där och markera att liknande framtida mejl inte ska hanteras som spam.
- Vi har inte din mejladress eller den mejladress vi har är fel. Mejla dina uppgifter till: prenumeration@tidningensyre.se så fixar vi det.

Du skapar som prenumerant ett konto genom att gå in på <http://tidningensyre.se/lostpassword>. Fyll i din e-postadress så får du, om adressen finns i vårt register, ett mejl där du bekräftar det nya kontot. Fungerar inte det - se punkten ovan.

Glöd – Isobel Hadley-Kamptz

Tiggeriförbud är typiskt sossar

Nu kommer gråtartexterna, efter S-testballongen om tiggeriförbud. Både de öppet snyftande, som när Alex Schulman undrar vad som hänt med hans "älskade Socialdemokraterna", och de analyserande som konstaterar att S blir mer auktoritärt och nationalistiskt för att locka SD-väljare.

För alla som har ett längre perspektiv än ett par år är det här väldigt märkligt. De svenska Socialdemokraterna har nämligen alltid varit ett auktoritärt och nationalistiskt parti, tveksamt till invandring men sällan tvekande inför att använda våldsmakten för att förhindra opassande beteenden hos invånarna.

Om vi går igenom de senaste decenniernas S-migrationspolitik finns en tydlig linje mellan luciabeslutet 1989, när Ingvar Carlssons regering beslutade att endast släppa in så kallade FN-flyktingar och stänga flyktingar ute som anförde humanitära skäl, till beslutet i höstas om att så gott som stänga gränserna. I perioden mellan finns bland annat de apatiska flyktingbarnen, som S-regeringen antydde fejkade. Ansvarig minister Barbro Holmberg sade att det vore en "humanitär katastrof" att ge dem amnesti. Man kan ha olika syn på vad som utgör katastrofer.

Annat minnesvärt är Göran Perssons tal inför EU-utvidgningen om riskerna för "social turism" från Östeuropa, inte olikt den polackhatiska debatten i Storbritannien på senare år. Utöver detta har S, delvis pga inflytande från LO, haft en uttalat negativ syn på arbetskraftsinvandring. Fram till kursomläggningen under Reinfeldt-regeringen släppte Sverige knappt in några arbetsinvandrare alls.

Vad gäller generella auktoritära tendenser finns förstås längre tillbaka allt från tvångssteriliseringar till social ingenjörskonst, allt i avsikt att lägga livet till rätta för medborgarna, för att använda Yvonne Hirdmans begrepp. Vi har en uppfostrande socialtjänst, en narkotikapolitik som fränkänner enskilda all makt över sig själva, vi har folkhemmet i all dess paternalistiska och nationalistiska kraft.

S har sannerligen inte varit ensamma, mycket

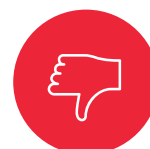
har beslutats i brett samförstånd, men en sak är glasklar: Socialdemokraterna gillar generellt inte olika. Det var därför fascinerande att se den brokiga skara vänsterliberaler och frihetlig vänster som entusiastiskt slöt upp kring Socialdemokraterna i opposition. Inte bara i motstånd mot alliansen, vilket var begripligt, men som om de trodde att deras värderingar också var socialdemokratins.

I många år har öppna strider rasat inom borgerligheten utifrån polerna auktoritärt och frihetligt, men vänstern har låtsats som om den konflikten inte också var deras. Där kunde S svänga helt utan debatt, från att "mitt Europa bygger inte murar" med Stefan Löfvens ord, till att några veckor senare införa passkontroll på Öresundsbron.

Och nu tiggeriförbud alltså, något som har stort stöd bland gammeldags kommunsossar, och det brister för de vagt vänsterfrihetliga som inte känner igen sitt parti. Jag är ledsen, men det var aldrig ert. De låtsades bara låna ut det i några år. Nu har de tagit det tillbaka.

Pappafeminism: Om män upp-täcker könsförtryck först när de får döttrar är det bättre än att de inte gör det alls.

Skolmorgnar: Att ställa om kroppen till uppgång halv sju är plågsamt för hela familjer.

Isobel Hadley-Kamptz
författare, opinionsbildare och
fristående krönikör i Syre